

המסע לארץ ישראל מוקדש לע"נ דניאל זוננפלד ז"ל

1. בראשית פרק יב

(א) ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך:

2. בראשית פרק יא

(לא) ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי פלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור פשדים ללכת ארצה כנען

3. רש"י בראשית פרק יא פסוק לב

וימת תרח בחרן - לאחר שיצא אברם מחרן ובא לארץ כנען והיה שם יותר מששים שנה, שהרי כתוב (יב ד) ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן, (פסוק כו) ותרח בן שבעים שנה היה כשנולד אברם, הרי מאה ארבעים וחמש לתרח כשיצא אברם מחרן, עדיין נשארו משנותיו הרבה.

4. אבן עזרא בראשית פרק יא

והנכון בעיני שפרשת לך לך (ברא' יב, א), שאמר השם לאברם קודם זה הפסוק שהוא ויקח תרח... ואין מוקדם ומאוחר בתורה:

5. רש"י בראשית פרק יב פסוק ב

מארצך - והלא כבר יצא משם עם אביו ובא עד לחרן, אלא כך אמר לו התרחק עוד משם וצא מבית אביך:

6. אור החיים פרשת נח

כי כאשר ראה תרח שאברם בנו לא נולדו לו בנים עשה שינוי מקום ולקח את אברם ושרי להוליכם למקום אחר. והודיענו עוד הכתוב בזה שכל כך היה חשוב אברהם בעיניהם שבשבילו נסעו כל בית אביו לשנות המקום בשבילו והוא אומרו ויצאו אתם:

7. ספורנו פרק יא

ללכת ארצה כנען. שהיתה מוכנת אל גרם המעלות במושכלות והיתה רצויה מכל הארצות כאמרו ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה ולא הוזק אוירה בגשם המבול כאויר כל שאר הארצות כאמרו ולא גשמה ביום זעם.

8. יחזקאל פרק כב

בְּרִאֲדָם אֶמְרֶיָה אֶת אֶרֶץ לֹא מְטַהֵרָה הִיא לֹא גִשְׁמָה בְּיוֹם זַעַם:

9. בראשית פרק יב

(ו) ויעבר אברם בארץ עד מקום שקם עד אלון מורה והפנעני אז בארץ:
(ז) וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו:

10. רש"י על בראשית פרק יב פסוק ז

(ז) ויבן שם מזבח - על בשורת הזרע ועל בשורת א"י.

11. ספר גור אריה על בראשית פרק יב פסוק ז

[יד] על בשורת הזרע. ואף על גב שכבר בשרו אותו "ואעשך לגוי גדול" (פסוק ב), זה היה בתנאי "לך לך מארצך" (פסוק א), ויכול הנותן לחזור קודם שקיים התנאי, ושמה חזר הקב"ה קודם שקיים אברהם התנאי, ולפיכך עכשיו שבשרו כי "לזרעך" - בנה מזבח.

12. משך חכמה בראשית פרק יב פסוק ז

(ז) ויבן שם מזבח לדי הנראה אליו - הענין הוא עפ"י מש"כ (איוב יט, כו) ומבשרי אחזה אלוך והוא לדעתי כי הנפש עצמו משכיל רוחני משיג אמיתת השי"ת מציאותו רק בשביל שמלוּבש בחומר גס מסך מבדיל חוצץ בינו לאביו שבשמים

ואדם הראשון קודם החטא היה חומר זך ובהיר ודק אשר לא חצץ מאומה בינו למראה כבוד ד' לכן הלך ערום כי המשכיל הרוחני בל יצטרך לכסות בשר הערוה ושוה לו למקום הנחת תפילין כי לא היתה לו שום תאוה וענין רע. אך כאשר אכל מעץ הדעת נתהפך לחומר גס מובדל מאמיתת השגתו והתקרבות אלקים והנה מן אז לא מצאנו רק ויאמר ד' אבל לא וירא ד' רק כשבא אברהם לארץ ישראל אז הזדכך חומרם עד כי שב כאדם קודם החטא וזה הוא וירא ד' אל אברהם ויאמר היינו שמתחלה ראה אותו וזה כונת הפסוק פה

ויבן שם מזבח לד' שלא חצץ החומר מאומה, וכן כוונת הפסוק (ר"פ וארא) וארא אל אברהם יצחק ויעקב וכן תמצא אצל כל אחד מהאבות.

13. בראשית רבה (וילנא) פרשה לט

ויאמר ה' אל אברם רבי ברכיה פתח (שיר /שיר השירים /א) לריח שמניך טובים שמן תורק שמך, אמר רבי ברכיה למה היה אברהם אבינו דומה לצלוחית של אפופילסימון מוקפת צמיד פתיל, ומונחת בזוית, ולא היה ריחו נודף כיון שהיתה מיטלטלת היה ריחו נודף, כך אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם אבינו טלטל עצמך ממקום למקום ושמך מתגדל בעולם.

14. ה' ר' עזריה פתח (ירמיה נא) רפינו את בבל ולא נרפאת עזובה ונלך איש לארצו, רפינו את בבל, בדור אנוש, ולא נרפאתה, בדור המבול, עזובה, בדור הפלגה, ונלך איש לארצו, ויאמר ה' אל אברם לך לך.

15. ויאמר ה' אל אברם, רבי ברכיה פתח (שם /שיר השירים ח' /ח) אחות לנו קטנה ושדים אין לה וגו', אחות לנו קטנה זה אברהם שאיחה את כל באי העולם, בר קפרא אמר כזה שהוא מאחה את הקרע, קטנה שעד שהוא קטן היה מסגל מצות ומעשים טובים, ושדים אין לה, לא הניקוהו לא למצות ומעשים טובים,

16. בראשית רבה (וילנא) פרשה צה ד"ה ג ד"א ואת

ללמדך שבכל מקום שהיה יעקב יושב היה עוסק בתורה כשם שהיו אבותיו, ועד עכשיו לא נתנה תורה וכתוב באברהם (שם /בראשית/ כו) וישמור משמרת, ומהיכן למד אברהם את התורה, רבן שמעון אומר נעשו שתי כליותיו כשתי כדים של מים והיו נובעות תורה, ומנין שכן הוא שנאמר (תהלים טז) אף לילות יסרוני וגו', רבי לוי אמר מעצמו למד תורה,

17. ובן כמה שנים הכיר אברהם את בוראו בן מ"ח שנה הכיר את בוראו, ריש לקיש אמר בן שלש שנים דכתיב עקב מנין עק"ב, ואברהם חיה קע"ה שנים נמצאת למד שבן שלש שנים הכיר את בוראו והיה משמר דקדוקי תורה והיה מלמד את בניו שנאמר (שם /בראשית/ יח) כי ידעתיו וגו'

18. רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק א הלכה ג

כיון שנגמל איתן זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן והתחיל לחשוב ביום ובלילה והיה תמיה היאך אפשר שיהיה הגלגל הזה נוהג תמיד ולא יהיה לו מנהיג ומי יסבב אותו, כי אי אפשר שיסבב את עצמו, ולא היה לו מלמד ולא מודיע דבר אלא מושקע באור כשדים בין עובדי כוכבים הטפשים ואביו ואמו וכל העם עובדי כוכבים והוא עובד עמהם ולבו משוטט ומבין עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבוננתו הנכונה, וידע שיש שם אלוה אחד והוא מנהיג הגלגל והוא ברא הכל ואין בכל הנמצא אלוה חוץ ממנו, וידע שכל העולם טועים ודבר שגרם להם לטעות זה שעובדים את הכוכבים ואת הצורות עד שאבד האמת מדעתם, ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו, ..
. א"א יש אגדה בן שלש שנים שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי מנין עקב.

19. אמר רבי יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום, וראה בירה אחת דולקת אמר תאמר שהבירה זו בלא מנהיג, הציץ עליו בעל הבירה, אמר לו אני הוא בעל הבירה, כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג, הציץ עליו הקב"ה ואמר לו אני הוא בעל העולם, (שם /תהלים מ"ה/) ויתאו המלך יפיך כי הוא אדוניך, ויתאו המלך יפיך ליפותיך בעולם והשתחוי לו הוי ויאמר ה' אל אברם.

20. רבי עזריה משום רבי אחא פתח (תהלים מה) אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחברייך, רבי עזריה פתר קרייה באברהם בשעה שעמד אברהם אבינו לבקש רחמים על הסדומים, מה כתיב תמן (בראשית יח) חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה וגו', א"ר אחא נשבעת ואמרת שאין אתה מביא מבול לעולם, ומה אתה מערים על השבועה, אתמהא, מבול של מים אין אתה מביא, מבול אש אתה מביא א"כ לא יצאת ידי השבועה, אמר רבי לוי השופט כל הארץ לא יעשה משפט, אם עולם אתה מבקש אין דין, ואם דין אתה מבקש אין עולם, ומה אתה תופש חבל בתרין ראשין, את בעי עלמא ובעי דינא, סב לך חדא מנייהו, ואם לית את מוותר ציבחר, לית עלמא יכול קאים